

ಎಂದು. ಅವನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಎಂದು ತಂದೆಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಈಗ ಆಳುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೇಸ್ತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಆ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಇಡೀ ತೋಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕನನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಮೊರೆಯುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.

ಈಗ ಅವನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯೇ ಬದಲಾಯಿತು. ಮೊದಲಿನ ಕಳೆಗುಂದಿದ ಮುಖ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಎತ್ತರದ ನಿಲುವು, ನಡೆಸುಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ಹಿಂದಿನ ದೈನ್ಯತೆ, ಭಿಕ್ಷುಕ ಮನೋಭಾವ ಅವನಿಂದ ದೂರ ವಾದವು. ಬಾಹ್ಯ ಸ್ನಾನವೇಶಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬದಲಾಯಿಸ

ಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವನೊಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ತಂದೆ ಮಗನನ್ನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದನು, ತನ್ನ ಸೇವಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂಧು ಬಳಗವನ್ನೂ ಅವನು ಕರೆಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಮಗನೊಬ್ಬ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದನು. ಈಗ ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಉಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಮಗನ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಮಗನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪದ ಕೋಡಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

೩೭

ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣದ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಎಚ್. ಪಾಂಡುರಂಗ ವಿಠಲ

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬುದ್ಧನ ಪ್ರಧಾನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗ ವಿಠಲ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ ಭಕ್ತರು.

ಕಾಲ ಅನಾದಿ, ಅನಂತ.

ಈ ಅನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ, ಕಾಲಮಾಪನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ತೀರ ಎಳೆಯವು. ಕಾಲ ಅಮೂಲ್ಯ, ಕಳೆದದ್ದನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆವು. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿಗೇರಿದವರೆಲ್ಲ ಕಾಲ ವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೀಮರು. ಆದರೂ ಕಾಲದ ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು. ಕಾಲವನ್ನು ಅರಿತು, ಗೌರವಿಸುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಳಪುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಾಲ ಎಂದರೆ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಚಲನೆ. ವರ್ತಮಾನವು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಭೂತವಾಗುತ್ತ, ಭವಿಷ್ಯವು ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ತೆರದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವುದು.

ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರಿದ ಗಮನವು ಸಹನೆ, ಸಹನೆಯು ಕಾಲ ವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಸಾಧನ. ಅಸಹನೆ ಈ ಅರಿವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು.

ಕಾಲವು ನಮಗೆ ದಿನದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮೊತ್ತ, ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡವನೇ ಗೆಲ್ಲುವವನು, ಇತರರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವವನು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗದವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವವನು.

ಕಾಲದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮದೇ ಆದ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಇಷ್ಟವಾದ ಗುರಿಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸಾರ್ಥಕತೆ, ಆನಂದ ಲಭ್ಯ. ಬೇರೆಯವರು ವಿಧಿಸುವ ಗುರಿಗಳು ಬೇಸರ, ನಿರಾಶೆ, ಒತ್ತಡ ತರುವವು. ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯೋಜನೆ ಅಗತ್ಯ. ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರತಿಶತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಎಂಬತ್ತು ಪ್ರತಿಶತ ಸೃಷ್ಟಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸು ತ್ತಾನೆಂಬ "ಪರೆಟೋ ನಿಯಮ"(pareto principle)ವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ—ದೇಹ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಪುಟಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ಕೆಲ ಗಂಟೆಗಳ ಸಮಯವನ್ನು ವೃಥಾವಾಗಲು ಬಿಡಬಾರದು.

ಶಾಂತಿಗಾಗಿ, ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ, ಈಗಲೇ ಇರುವ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅರಿವಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಅನುಭವ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ನಾವು ನಗುವ, ಉಸಿರಾಡುವ, ತಿನ್ನುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ, ನಾವು ಜೀವಿಸಲು ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿಷ್ಠೀಮರು—ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಡಿಗ್ರಿ ಮಾಡಲು ಹತ್ತು ವರ್ಷ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು; ಒಂದು ಕೆಲಸ, ಮನೆ, ಕಾರು ಸಂಪಾದಿಸಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಪಡಬಲ್ಲೆವು.

ಆದರೆ ನಮಗೆ ವರ್ತಮಾನದ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ—ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ಜೀವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ—ನಾವು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವೆ ವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸುವುದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟ. ವರ್ತಮಾನದ ಅರಿವಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಉಸಿರಾಟ, ಇಡುವ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಜೀವಂತವಾಗಿ, ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಇರುವುದು ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ. ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಬೇಕಾದದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾದರೂ, ಆ ಯೋಜನೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಷ್ಟೆ!

ಉಸಿರಾಟದ ಗಮನವು ವರ್ತಮಾನದ ಕ್ಷಣವನ್ನು ಅರಿಯುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ಧ್ಯಾನದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಇಡೀ ದಿನ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು. ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು :

ಉಸಿರೇಳೆಯುತ್ತ ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ತರುವೆ
ಉಸಿರು ಬಿಡುವಾಗ, ನಕ್ಕು, ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇರುವೆ
ವರ್ತಮಾನದ ಈ ಕ್ಷಣ
ನನ್ನ ಅರಿವಿನ ಸುಂದರ ಕ್ಷಣ.

ಕ್ರಮೇಣ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಕಾಗದು, ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇರದ ಶಾಂತಿ ಅನಂದವು ನಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಅರಿವಿನೊಡನೆ ಉಸಿರಾಟ ನಡೆಸುವಾಗ ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆಗಳು ನಿಧಾನಗೊಂಡು, ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ನಿಜವಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಆತಂಕಗಳು,

ಭೂತದ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ, ವಿಪರೀತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ಷಣವನ್ನು ಸುಂದರಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಜ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ; ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಅನುಪಯುಕ್ತ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ತಿರುಗುವಂತೆ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಗಳು ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಆಗಿದ್ದರೆ ಗುಂಡಿಯೊತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದಿತ್ತು; ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಯೋಚನೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಆತಂಕಗಳಾಗಿ ನಿರ್ದ್ರಬಾರದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತ್ರ ನುಂಗುತ್ತೇವೆ. ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಜೀವನ ಒತ್ತಡಮಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಸಿರಾಟದ ಗಮನವು ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಚನೆಗಳೆಲ್ಲ—ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಪದಗಳು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದಾಗ, ನಾವು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಸುಂದರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಲು, ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂತವು ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ; ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಿನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ನಮ್ಮತ್ತ ಹಿಂದಿರುಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸ್ಪರ್ಶವು ನಮಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮೊಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಇರುವ ಹಾಯೆನಿಸಿ ಮಾಯಿಸುವ, ಶಾಂತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಗೊಳಿಸುವ ಇಂತಹ ಜೀವಂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸುವುದು ಈ ಜೀವಸ್ಪರ್ಶದ ಅನುಭವ ನಮಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆಗುವಂತಹದು. ಶಾಂತಿಯ ಇಂತಹ ಕಿರಣಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಇದ್ದು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ.

ಸದ್ಭಾವನೆಯ ಬೀಜ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಳೆ

ಒಮ್ಮೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ರೈತನ ಮನೆಯ ಹೊರಬದಿಯ ಸೂರಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಂತನು. ಆ ಮನೆಯವನು ಬುದ್ಧನ ಜೀವನ ವಸ್ತು ಪರಾವಲಂಬನೆಯ ಜೀವನವೆಂದು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬುದ್ಧನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಆತ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು "ನನ್ನ ಮನೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಭದ್ರವಾದ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಇದ್ದೇನೆ. ಬಾ ಮಳೆಯೇ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಬಾ. ನನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬೆಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರಲಿ, ಜಡಿಮಳೆ ಸುರಿಯಲಿ" ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಬುದ್ಧನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಿತು. ತಾನು ಹೊರಗೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ "ಬರಲಿ ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರಲಿ. ನಾನೂ ಉತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಬತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಳೆ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಊಟ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಬರಲಿ ಮಳೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುರಿಯಲಿ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡ ಆ ರೈತ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಬುದ್ಧನೂ ತನ್ನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದನು. ಮನೆಯಾತ ಕೊನೆಗೆ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬುದ್ಧನಿಗೆ "ನೀನೇಕೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನ್ನ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ನಿನ್ನ ಹೊಲ ಎಲ್ಲಿದೆ? ನೀನೇನು ಉತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ನಿನ್ನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿದೆ? ನನ್ನ ಸೂರಿನಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ವಿನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ" ಎಂದು ಗದರಿಸಿದನು. ಆಗ ಬುದ್ಧನು ಶಾಂತನಾಗಿಯೇ "ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಭದ್ರವಾದ ಪಂಚಾಂಗ ಹಾಕಿ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ರೀತಿಯ ಚಿಂಚಲತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಶಾಂತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ದೇಹವೇ ನನ್ನ ಹೊಲ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವನೆ ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಸದ್ಭಾವನಾ ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಇದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಡು ತೆಗೆುತ್ತಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದನು. ಆಗ ರೈತನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಲ್ಪತನದ ಅರಿವಾಗಿ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು.